

(สำเนา)

ด่วนมาก

ที่ สร.๐๘๐๑/๒๐๘๑

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑๕ มิถุนายน ๒๕๑๙

เรื่อง ลิขสิทธิ์ของผู้รับทุนอุดหนุนการวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

อ้างถึง หนังสือสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ด่วนมาก ที่ สร.๑๐๐๔/๗๔๗๒

ลงวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๑๙

ตามหนังสือที่อ้างถึงข้างต้น ขอให้พิจารณาว่า การที่สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติให้ทุนอุดหนุนการวิจัยแก่ผู้ขอรับทุนนั้น ลิขสิทธิ์ในผลการวิจัยจะเป็นของผู้รับทุนอุดหนุนการวิจัย หรือของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ เนื่องจากในสัญญาของผู้รับทุนฯ และระเบียบว่าด้วยการขอรับทุนฯ มิได้ระบุไว้ว่าให้ลิขสิทธิ์ในผลการวิจัยตกเป็นของผู้ใดตั้งความทราบอยู่แล้ว นั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้พิจารณาเรื่องนี้แล้ว ขอเสนอความเห็นดังนี้

๑. ผลการวิจัยนั้นย่อมถือได้ว่าเป็นวรรณกรรมและศิลปกรรม^๑ ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองวรรณกรรมและศิลปกรรม พุทธศักราช ๒๔๗๔ ฉะนั้น โดยหลักทั่วไป ลิขสิทธิ์จึงย่อมตกอยู่แก่ผู้ประพันธ์ หรืออิกนัยหนึ่งตกอยู่แก่ผู้ทำการวิจัย

๒. อย่างไรก็ตาม หลักที่ว่าลิขสิทธิ์ในวรรณกรรมเป็นของผู้ประพันธ์นั้นมิใช่อยกเว้นอยู่ตามพระราชบัญญัติดังกล่าวบางประการ ที่สมควรนำมาพิจารณาเกี่ยวกับเรื่องนี้มีอยู่ ๒ ประการ คือ

๒.๑ ในกรณีที่ผู้ประพันธ์เป็นลูกจ้างแรงงานหรือเป็นลูกมือฝึกหัด และผู้ประพันธ์ได้ทำวรรณกรรมหรือศิลปกรรมขึ้นในหน้าที่ผู้รับจ้าง และได้มีข้อสัญญาไว้เป็นอย่างอื่น ให้ถือว่าบุคคลผู้จ้างเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ (มาตรา ๑๒ (ข))

๒.๒ ในกรณีที่วรรณกรรมหรือศิลปกรรมได้ทำขึ้นหรือโฆษณาโดยหรือใน

^๑ วรรณกรรมและศิลปกรรม หมายความว่า การทำขึ้นทุกชนิดในแผนวรรณคดี แผนกวิทยาศาสตร์ และแผนกศิลป จะแสดงออกมาโดยวิธีหรือรูปร่างอย่างใดก็ตาม เช่น สมุด สมุดเล็ก และหนังสืออื่นๆ ปาฐกถา กถาอื่น เทศนา หรือวรรณกรรมอื่นๆ อันลักษณะเช่นเดียวกัน ฯลฯ

คำสั่งหรือความควบคุมของรัฐบาล ถ้ามิได้มีข้อสัญญาเป็นอย่างอื่น ให้ถือว่าลิขสิทธิ์เป็นของรัฐบาล

ปัญหาที่พึงพิจารณาในเรื่องนี้ก็คือ ในประการแรก ผู้รับทุนอุดหนุนการวิจัยอยู่ในฐานะลูกจ้างแรงงานหรือเป็นลูกมือฝึกหัดของสำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติหรือไม่ และในประการต่อไป การวิจัยนั้นได้ทำขึ้นโดยหรือในคำสั่งหรือความควบคุมของสำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติหรือไม่ ปัญหาทั้งสองประการนี้เมื่อพิจารณาจากระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติว่าด้วยการขอรับทุนอุดหนุนการวิจัยประเภทสาขาวิชาการ พ.ศ. ๒๕๑๗ และ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๑๙ แล้ว เห็นได้ว่าผู้รับทุนอุดหนุนมิได้อยู่ในฐานะลูกจ้างหรือลูกมือฝึกหัด และการวิจัยก็กระทำโดยอิสระมิได้อยู่ภายใต้คำสั่งหรือความควบคุมของสำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติแต่ประการใด ฉะนั้น ผลการวิจัยจึงไม่อยู่ในข่ายของข้อยกเว้นตามกฎหมายอันจะเป็นผลให้ลิขสิทธิ์ในผลการวิจัยตกเป็นของสำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ และตามความมุ่งหมายของการให้ทุนตามที่ได้ปรากฏในระเบียบดังกล่าว ก็ได้กล่าวไว้ว่าเป็นเรื่องของการจัดหาทุนเพื่ออุดหนุนให้นักวิชาการ มิใช่เป็นเรื่องที่จ้างนักวิชาการมาทำงานในฐานะลูกจ้างหรือจ้างนักวิชาการมาทำงานตามโครงการวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ

๓. นอกจากนั้น เมื่อพิจารณาสัญญาของผู้รับทุนอุดหนุนการวิจัยของคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติประกอบกับระเบียบว่าด้วยการขอรับทุนฯ ดังกล่าวแล้ว จะเห็นว่า ตามสัญญาและระเบียบฯ นั้น เพียงแต่ระบุให้อุปกรณ์การวิจัยและพัสดุครุภัณฑ์ตามโครงการที่ขอรับทุนเท่านั้นเป็นกรรมสิทธิ์ของคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ และผู้รับทุนมีหน้าที่เพียงแต่รายงานผลก้าวหน้าของการวิจัยทุกรอบ ๔ เดือน สรุปผลของการวิจัยประจำปี และส่งรายงานฉบับสมบูรณ์เมื่อทำการวิจัยเสร็จ พร้อมด้วยสรุปย่อเท่านั้น โดยมีข้อผูกพันที่จะต้องมอบกรรมสิทธิ์ในผลการวิจัยให้แก่คณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติแต่อย่างใดไม่ ตรงกันข้ามในสัญญาฯ ข้อ ๖ นั้นเองยังได้ระบุไว้ตอนหนึ่งว่า เมื่อผู้รับทุนอุดหนุนการวิจัยนำผลการวิจัยไปลงพิมพ์เผยแพร่จะต้องลงข้อความแสดงอนุโมทนาคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติที่ได้จัดหาทุนอุดหนุนการวิจัยด้วย อันเป็นการยอมรับถึงสิทธิของผู้รับทุนอุดหนุนที่จะโฆษณาเผยแพร่ผลการวิจัยได้ด้วยตนเอง ซึ่งมีผลเท่ากับเป็นการยอมรับรู้ถึงลิขสิทธิ์ในผลการวิจัยของผู้รับทุนอุดหนุนนั่นเอง

โดยเหตุผลดังกล่าวมาแล้ว สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาจึงเห็นว่า ผลการวิจัยนั้นตกเป็นลิขสิทธิ์ของผู้รับทุนอุดหนุนการวิจัยแต่ผู้เดียว

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) ส. โหตระกิตย์

(นายสมภพ โหตระกิตย์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานเลขานุการกรม
โทร.๒๒๒๐๒๐๖ -๙